

RESİM-İŞ ÖĞRETMEN ADAYLARINDA YARATICILIK VE BENLİK İMAJI¹

Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ², Yurdağul KILIÇ³

ÖZ

Çalışmanın amacı, resim- iş öğretmen adaylarının psiko-sosyal özelliklerine göre (yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-baba mesleği, kardeş sayısı ve sırası, yaşam yeri, başarı algısı, yetenek algısı, geleceğe ilişkin beklentileri, yalnızlık algısı, sosyal destek, aile içi durum, yaşama karşı tutum, karşı cinsle romantik ilişki durumu), yaratıcılık düzeyleri ve benlik imajı algılarının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesidir. Çalışma betimsel ilişkisel tarama modelindedir. Veriler “Bireysel Durum Formu”, “Offer Benlik İmajı Ölçeği” ve “Raudsepp Yaratıcılık Ölçeği” ile toplanmıştır. Belirtilen psiko-sosyal değişkenler bağlamında resim-iş öğretmen adaylarının yaşa göre yaratıcılık düzeylerinde anlamlı bir fark görülmüştür. Aynı zamanda katılımcıların yaratıcılık puanlarının bağımsız değişkenler açısından hesaplandığı Mann Whitney- U test sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının yaratıcılık puanlarının yalnızlık değişkeninde anlamlı farklılık gösterdiği ($p<.05$), romantik ilişki, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinde ise anlamlı farklılık göstermediği ($p>.05$) tespit edilmiştir. Katılımcıların yaratıcılık ve benlik imajı arasındaki ilişkiyi gösteren Sperman’s rho test sonuçlarına göre ise bu puanlar arasında yüksek olmayan negatif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu katılımcıların, benlik algısı düşük iken yaratıcılık düzeylerinin yüksek çıkması, tartışma ve sonuç bölümünde çeşitli örneklerle değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Benlik İmajı, Yaratıcılık, Psiko-Sosyal Değişkenler, Resim-İş Öğretmen

¹ Bu çalışma, II. International EJER Congress’de sunulan sözlü bildirden üretilmiştir. Bildirinin özet metni yayınlanmıştır.

² Yrd. Doç.Dr. Hadiye Küçükkaragöz, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, hadiye3000(at)gmail.com

³ Arş. Gör. Yurdağul Kılıç, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi,yurdaagul.klc(at)hotmail.com

CREATIVITY AND SELF-IMAGE IN TEACHER CANDIDATES OF ART EDUCATION

ABSTRACT

The aim of this work is to determine whether the creativity levels and self-concept perceptions of art education candidates differed substantially in accordance with their psycho-social characteristics (age, gender, grade level, profession of parents, number and order of siblings, habitat, perception of success, perception of ability, expectations for future, perception of loneliness, social support, domestic state, attitude towards life, romantic relationship with the opposite sex). The work is within the descriptive, relational scanning model. The data was collected with “Individual Status Form”, “Offer Self Image Scale” and “Raudsepp Creativity Scale”. Within the context of psycho-social variables a considerable difference has been observed in art education candidates’ creativity levels by age. According to Mann Whitney-U test results where the creativity points of participants are calculated in terms of independent variables, it has been determined that the creativity points of teacher candidates displayed a significant difference within the loneliness variable ($p < .05$), whereas it did not display a significant difference in romantic relationship, grade level and gender variables. On the other hand, according to the results of Sperman’s rho test, which shows the relation between the creativity and self-image of participants, it has been concluded that between these points there exists a negative relation which is not high. The fact that the creativity levels of the participants turned out to be high while their self-perception was low has been evaluated within the discussion and conclusion sections with a variety of examples.

Keywords: Self-image, Creativity, Psycho-Social Variables, Art Teacher

GİRİŞ

Postmodern bilişim dünyasında hızla gelişen teknolojilerle birlikte, her alan kendini yenilemek zorunda kalmıştır. Dolayısıyla geleneksel yargı ve yapılar yerini, eğitim sisteminin de dahil olduğu, yaratıcı yenilikçi gelişmelere bırakmıştır. Günümüzde yaratıcılığın önemi sürekli vurgulanmaktadır. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren eğitim ve sanat alanında da özgün ve sürekli yeniye olan ihtiyaç günden güne artmıştır. “Yaratıcılık; yeni, özgün ve beceriye dayalı bir ürün olarak ortaya çıkmış veya henüz ürüne dönüşmemiş, kendine özgü bir problem çözme sürecini içeren, kişinin zekâ unsurlarını da özgün ve üretime dönük kullandığı bir bilişsel yetenektir. Günümüzde işe alımda, eğitimde, sanatta ölçümüne ihtiyaç duyulmaktadır” (Aslan, 2001:19).

Yaratıcılık kavramı sadece bir süreç değil, aynı zamanda bu sürecin sonunda ortaya özgün bir ürün koymaktır. Bender ’e göre akıcılık, esneklik ve özgünlük özelliklerine sahip olan kişiler sanat alanında başarılı olabilirler. Dolayısı ile sanat alanında eğitim gören öğrenciler için, yaratıcılık yetilerine sahip olma ve bu yetileri geliştirmenin önemi tartışılmayacak kadar açıktır (Tekin Bender, 2006:1). Davaslıgil’ ise yaratıcılığı “Azınlığa sahip olan ender rastlanan bir yetenek olarak değil, bütün insanların sahip olduğu geliştirilip beslenebilen bir bilişsel beceri” olarak tanımlamıştır (Davaslıgil, 1994:53). Kendilerini ifade etmede ve ürünlerini ortaya koymakta yaratıcılığı ve benlik imajı yüksek bireylerin daha başarılı olacağı düşünülmektedir.

Toplumların yükselmesinde ve gelişmesinde, sanat, eğitim, bilim ve teknoloji gibi alanlarda üstün yetenekli bireylerin katkısı göz ardı edilemez bir gerçektir (Çiğerci, 2006). Olumlu bir kendilik değerine sahip olmanın istendik bir durum olması ve bireyde pek çok yapıcı davranışın ortaya çıkmasını sağlaması, benlik kavramının belirleyicileri, ilişkili olduğu değişkenler ve sonuçları üzerine çok sayıda araştırma yapılmasına yol açmıştır. (Duran: Tezer, 2009).

Bu nedenle yaratıcılık düzeyi ve benlik imajı düzeyi yüksek öğretmenler yetiştirmek önem kazanmaktadır. Gerek bu iki değişkenin gerekse bağımsız değişkenlerle ilişkilerinin ortaya konması bu nedenle önemlidir. Bu araştırmanın problem cümlesi “Resim öğretmeni adaylarının kaçınıcı sınıfta olduğu, cinsiyet, yaş, anne- baba mesleği, kardeş sayısı ve sırası, yaşam yeri, başarı algısı, yetenek algısı, geleceğe ilişkin beklentiler, yalnızlık, sosyal destek, aile içi durum, yaşama karşı tutum, karşı cinsle romantik ilişki durumu gibi psiko-sosyal değişkenlerine göre; yaratıcılık ve benlik imajı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde ilişki var mıdır?

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma betimsel-kesitsel-ilişkisel tarama modelindedir (Karasar, 2004; Büyüköztürk,2013).

2.1.Çalışma Grubu:

Çalışmanın evrenini, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini, ulaşılabilen evrenin tamamını kapsamaktadır. Bu bağlamda birinci ve dördüncü sınıfta öğrenim gören toplam 100 öğretmen adayından oluşmaktadır.

2.2.Veri Toplama Araçları:

Araştırmada veri toplamak amacıyla: a) Bireysel Durum Formu, b) Benlik imajını ölçmek için, “Offer Benlik İmajı Ölçeği” ve c) Yaratıcılığı ölçmek için Raudsepp “Yaratıcılık Ölçeği” kullanılmıştır. Bireysel Durum Formu: Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve öğretmen adaylarının kaçınıcı sınıfta olduğu, cinsiyet, yaş, anne- baba mesleği, kardeş sayısı ve sırası, yaşam yeri, başarı algısı, yetenek algısı, geleceğe ilişkin beklentiler, yalnızlık, sosyal destek, aile içi durum, yaşama karşı tutum, karşı cinsle romantik ilişki durumu gibi psiko-sosyal değişkenleri kapsayan formdur (Küçükkaragöz; Kılıç, 2014).

Raudsepp Yaratıcılık Ölçeği:

Yaratıcılık Ölçeği Raudsepp (1983) tarafından geliştirilmiş Çoban (1999) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ne Kadar Yaratıcısınız? ("How Creative Are You?") sorusuna yanıtlar veren yaratıcılık ölçeği bireyin davranışları, değerleri, ilgileri, motivasyonları, kişisel özellikleri ve daha birçok değişken göz önüne alınarak hazırlanan bu ölçekte 50 ifade bulunmaktadır. Bu ölçek, kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum seçeneklerinden oluşmaktadır. Her bir ifadeye göre söz konusu seçenekler 2, 1, 0, -1, -2 değerlerinden birini almaktadır (Yıldız, 2010:113). Türkçeye uyarlanan ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0.95 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenirlik katsayısı, Topoğlu (2015:376)'tarafından tekrar ölçülmüş ve gerçekleştirilen analiz sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0.83 olarak tespit edilmiştir. Yaratıcılık ölçeğin skor aralıkları -100 ile +100 arasındadır. Yaratıcılık skorları değerlendirilmesi şu şekildedir: 80 ile 100 arası “Çok Yaratıcı”, 60 ile 79 arası “Yaratıcı”, 40 ile 59 arası “Ortalama Yaratıcı”, 20 ile 39 arası “Ortalama Altı” ve -100 ile 19 arası “Yaratıcı Olmayan” (Raudsepp, 1979:218’ den Aktaran: Aydın, Çakar, 2014:84).

Offer Benlik İmajı Ölçeği:

1962 yılında Offer ve arkadaşları tarafından, ruhsal açıdan sağlıklı olan gençlerin incelenmesi amacıyla geliştirilmiştir. Envanterin güvenilirlik çalışması testin tekrarı yöntemiyle Offer ve arkadaşları tarafından (1982) yapılmış ve korelasyonlar skalalar için .48 ile .84 arasında bulunmuştur (Erdinç, 1995:32). Geçerlilik çalışması için envanterin diğer bazı kişilik testleriyle korelasyonu ölçülmüştür. Yapılan bu araştırmalarda envanterin Bell envanteri, Minnesota çok yönlü kişilik envanteri ve Tennessee öz imaj testi ile yüksek korelasyon gösterdiği görülmüştür (Offer ve ark., 1982). Daha sonra normal ergenlik özelliklerini saptama amacı taşıyan bu ölçeğin Türkçeye çevrilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları İnanç (1989) tarafından yapılmıştır. Ardından, Şahin tarafından 1993 yılında yapılan geçerlik güvenilirlik çalışmalarında, 739 ergene uygulanan ölçeğin toplam ölçek Cronbach Alfa değerleri 13 ve 18 yaşları arasındaki gruplarda .84 ile .90 arasında değiştiği bulunmuştur. (Akt:Savaşır ve Şahin, 1997). Özbay ve diğerleri ise ölçeğin toplam güvenilirliğini .87, alt ölçeklerin güvenilirlik katsayılarını ise .30 ve .69 arasında değişen değerler olarak bulmuştur (Akt:Cenkseven, 2002:30). Bu araştırmanın örneklemini için belirlenen iç-tutarlılık değeri ise ölçeğin toplamı için ,87'dir. 99 sorudan oluşan bu ölçek, benliğin farklı yönlerini ele alan 11 alt ölçekten oluşmaktadır. Bu alt ölçekler; 1. Aile İlişkileri, 2. Dürtü Kontrolü, 3. Cinsel Tutumlar, 4. Bireysel Değerler, 5. Baş etme Gücü, 6. Beden İmgesi, 7. Duygusal Düzey, 8. Çevre Uyumu, 9. Meslek ve Eğitim Hedefleri, 10. Sosyal İlişkiler, 11. Ruh Sağlığıdır. Araştırmada daha sonraki yıllarda geçerlik ve güvenilirliği yapılarak bazı maddeleri çıkarılan 84 maddelik formu kullanılmıştır.

2.3.Verilerin Analizi:

Verilerin analizi SPSS 21.0 istatistik paket programı ile yapılmıştır (Büyüköztürk, 2008). Ölçeklerin güvenilirliğini belirlemek üzere Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılmıştır. Her bir maddenin kişileri ayırt etme gücünü belirlemek üzere madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Resim-İş Öğretmen adaylarının benlik imajı ölçeği ve yaratıcılık ölçeği puanları arasındaki ilişki ise Spearman Brown korelasyon katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir. Araştırmada Kruskal Wallis ve Mann Whitney-U testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Resim-iş Öğretmen Adaylarında, cinsiyet, sınıf düzeyi, yalnızlık algısı ve yakın duygusal ilişkisi olup olmadığına göre yaratıcılık puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney- U testi sonuçları Tablo.1'de aşağıda verilmektedir.

Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıralar Top.	Mann W.U	p
Kız	40	37.25	1490.00	670.000	.211
Erkek	40	43.75	1750.00		
Sınıf Düzeyi					
1.sınıf	36	42.61	1534.00	726.00	.462
4.sınıf	44	38.77	1706.00		
Yalnızlık					
Yalnız	20	26.83	536.50	326.50	.002
Yalnız Değil	60	45.06	2703.50		
Duygusal ilişki					
Var	41	43.87	1798.50	661.500	.184
Yok	39	36.96	1441.50		

Tablo 1. Resim-İş Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık ve Bağımsız Değişkenler Puanının Mann Whitney-U Sonuçları

Bulgu : Tablo 1.de görüldüğü gibi resim-iş öğretmen adaylarının yaratıcılık puanları, Mann Whitney- U test sonuçlarında, yalnızlık algısı değişkeninde anlamlı farklılık gösterdiği ($p < .05$) yakın duygusal ilişki, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinde ise anlamlı farklılık göstermediği ($p > .05$) tespit edilmiştir.

Yaş	n	Mean Rank (Ort.)	Asymp. Sig. (Önem Düzeyi)
18-20	23	34.22	
21-22	22	51.34	.023
23-24	16	30.91	
24 ve üzeri	19	43.63	

Tablo 2: Resim-İş Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık Puanları ve Yaş Değişkeni Puanının Kruskal Wallis Test Sonucu

Bulgu: Kruskal Wallis test sonucuna göre, resim-iş öğretmeni adaylarının yaşa göre yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür (* $p < .05$). Bu farkın 21-22 yaş grubu ile 18-20, 23-24 yaş grupları arasında sıra farkları ortalamasının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıraların Top.	Mann W.U	p
Kız	40	40.13	1605.00	785.000	.885
Erkek	40	40.88	1635.00		

Sınıf	n	Sıra Ortalaması	Sıraların Top.	Mann W.U	p
1.sınıf	36	47.86	1723.00	527.000	.010
4.sınıf	44	34.48	1517.00		

Yalnızlık	n	Sıra Ortalaması	Sıraların Top.	Mann W.U	p

Yalnız	20	44.80	896.00	514.000	0.339
Yalnız Değil	60	39.07	2344.00		
Romantik İlişki					
Var	41	39.34	1613.00	752.000	.647
Yok	39	41.72	1627		

Tablo 3: Resim-İş Öğretmen Adaylarının Benlik İmajı ve Bağımsız Değişkenler Puanının Mann Whitney-U Sonuçları

Bulgular: Katılımcıların benlik imajı ile cinsiyet, yalnızlık ve duygusal ilişki değişkenleri arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p > .05$). Sınıf değişkenine göre ise, 1. sınıfların benlik imajı düzeyinin 4. sınıflara göre daha yüksek olduğu görülmektedir ($p < .05$).

Yaş	n	Mean Rank (Ort.)	Asymp. Sig. (Önem Düzeyi)
18-20	23	45.07	
21-22	22	39.00	.587
23-24	16	41.97	
24 ve üzeri	19	35.47	

Tablo 4: Resim-İş Öğretmen Adaylarının Benlik İmajı ve Yaş Değişkeni Puanının Kruskal Wallis Test Sonucu

Bulgular: Katılımcıların benlik imajı ile yaş değişkeni arasında $p > .05$ düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

			Benlik İmajı	Yaratıcılık
Spearman's rho	Benlik İmajı	Correlation Coefficient	80	80
		Sig. (2-tailed)	-	-,114
		N	100	100
	Yaratıcılık	Correlation Coefficient	-	-,315
		Sig. (2-tailed)		
		N	100	100

Tablo 5. Resim-İş Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık ve Benlik İmajı Arasındaki Korelasyon Tablosu

Bulgu: Resim iş öğretmen adaylarının yaratıcılık ve benlik imajı arasındaki ilişkiyi gösteren Spearman's rho test sonuçlarına göre öğretmen adaylarının yaratıcılık ve benlik imajı puanları arasında yüksek olmayan negatif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Spearman's $\rho = -.114$).

TARTIŞMA

Bu çalışma, resim-iş öğretmen adaylarının yaratıcılık ve benlik imajı düzeylerinin, çeşitli psiko-sosyal değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında değerlendirdiğimizde, kendini yalnız hissetmeyen öğretmen adaylarının kendini yalnız hissedenlere göre daha yüksek yaratıcılık puanlarına sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bu sonuç yaratıcılık ile yalnızlık ilişkisi arasındaki genel bir kabul olan yaratıcı bireylerin yalnız oldukları görüşüyle çelişmektedir. Ancak özel yetenek sınavıyla alınan resim-iş öğrencilerinin kimlik arayışıyla ilk yıllarda daha sosyal oldukları ve bu sebeple yalnızlık algısının düşük olduğu varsayılmaktadır. Resim-iş öğretmen adaylarının yaratıcılık puanları ve yaş değişkeni puanının Kruskal Wallis test sonucuna göre, okul yıllarının sonlarına doğru yaşa bağlı olarak yaratıcılığın daha düşük olduğunu görmekteyiz. Özellikle son sınıf öğrencilerinin meslek edinme kaygıları KPSS hazırlık dönemleri 23-24, 24 ve üzeri yaşlara denk geldiği için okula karşı ve derslere karşı motivasyonlarının daha düşük olduğunu ve dolayısıyla daha az yaratıcı olduklarını varsayabiliriz. Özmen ve arkadaşları (2008)'na göre, yaşanan sosyal ve ekonomik sorunlar, işsizlik, üniversiteye giriş ve eğitim sorunları gençlerin ruhsal gelişimlerini ve ruh sağlıklarını olumsuz yönde etkilemektedir. Resim-iş öğretmen adaylarının benlik imajı ve bağımsız değişkenler puanının Mann Whitney-U

sonuçlarına baktığımızda, tablo 2. de de söylediğimiz gibi 4. Sınıf öğrencilerinin, mezun olma durumu, meslek hayatına atılma endişesi, KPSS ve sonrasında aile kurma kaygıları gibi nedenlerden ötürü benlik imajı toplam puanlarının daha düşük olduğunu söylemek mümkündür. 1. sınıflarda ise özel yetenek sınavını kazanmış olmanın verdiği özgüven, yeni bir hayata başlama sevincinin ve ilk yılda gelecek kaygısı taşıyor olmalarının benlik imajlarına olumlu etki ettiği söylenebilir. Resim-iş öğretmen adaylarının yaratıcılık ve benlik imajı arasındaki ilişkiyi gösteren Sperman Brown sonucuna baktığımızda, araştırmacının katılımcılarla aynı bölümde görev yapıyor olması sonucundaki gözlemleri, bedensel, işitsel engelli bireylerin sanat eğitimi alanında oldukça yaratıcı ve yetenekli oldukları yönündedir. Hayatta acıya yol açan kaynaklar, sanatsal üretim yardımıyla yok edilerek, zevke dönüştürülebilir. Süleyman Velioğlu'nun belirttiği gibi: biyolojik kapalılık içindeki insanın dinamik dengesindeki kararsızlıklar, yeni denge araştırmasında ve bütünleşmesinde, yaratma sürecini aktive eder ve böylelikle yaratma süreci, çelişkiler alanı olan insan varlığını uyumlu bir bütünleşmeye götürür (Velioğlu, 1978: 34).

Nitekim dünya sanat tarihinden Fransız ressam Henri Toulouse Lautrec, Meksikalı sürrealist ressam Frida Kahlo, Hollandalı art izlenimci ressam Van Gogh gibi usta isimlerin engellerine rağmen sanattaki yaratıcılıkları herkes tarafından benimsenmiştir. Bununla birlikte ülkemizde ise doğuştan görme engelli ressam Eşref Armağan ilk kez yaratıcılık ödülünün sahibi olarak şu sözleri dile getirmiştir: *“Evet görmüyorum, ama tüm dünyayı hissedebiliyorum. Benim iç dünyam çok sayıda renk ve şekil barındırıyor. İç dünyamı ve hislerimi doğru yansıtabildiğimi düşünüyorum. Kültür Bakanlığımıza ve Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'ne çok teşekkür ederim. Bir sanatçı olarak beni ve eserlerimi ödüle layık gördükleri için büyük onur duydum.”* Ayrıca Aşık Veysel, Fazıl Say gibi büyük sanatçıların da engelleriyle birlikte oldukça yaratıcı oldukları yadsınamaz bir gerçektir. Benlik imajı modeline göre kişinin düşünceleri ve inançları kişinin benlik imajını belirler. Benlik imajı ise kişinin eylemlerini, performansını ve başarılarını etkiler (Sabancıoğulları, Doğan, 2012: 280). Bu nedenle çalışma sonucunda yaratıcılık ve benlik imajı arasında negatif ilişki olması sanat dünyasında olumsuz karşılanmamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada; sanat eğitimi alan adayların kaçınıcı sınıfta olduğu, cinsiyeti, yaşı, yalnızlık durumu ve karşı cinsle romantik ilişki durumu gibi psiko-sosyal değişkenlere göre, yaratıcılık düzeyleri ve benlik imajı algısının farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırma sonucunda resim iş öğretmen adaylarının benlik imajı ve yaratıcılık düzeyleri arasında negatif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Benlik algısı düşük olan bireylerin yaratıcılıklarının yüksek olması beklenmektedir. Mann Whitney- U test sonuçlarında, öğretmen adaylarının yaratıcılık puanlarının

yalnızlık değişkeninde anlamlı farklılık gösterirken duygusal ilişki, sınıf ve cinsiyet değişkenlerinde ise anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Ayrıca, Kruskal Wallis Testi sonucuna göre katılımcıların yaşa göre yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ve değişik yaş grupları arasında sıra farkları ortalamasının anlamlı düzeyde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Belirtilen bu psiko-sosyal değişkenler bağlamında resim- iş öğretmen adaylarının yaratıcılığında ve benlik imajında oluşan farklılıklar belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular ışığında, yaratıcılık ve benlik kavramı bağlamında sanat eğitimi programlarının tartışılmasına katkıda bulunulacağı düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda getirilebilecek öneriler şunlardır: Sanat eğitimi veren kurumlar, eğitim öğretim ortamlarını, müfredat programlarını ve öğrenci seçme sistemlerini gözden geçirip yeniden düzenlemeler yapabilirler. Özel yetenek sınavına tabi tutulan öğrencilerin, bölüme giriş aşamasında yaratıcılıklarını ve benlik düzeylerini ölçebilecek yöntemlerle değerlendirilmesi, daha nitelikli öğretmen adaylarının yetişmesine olanak sağlayacak, aynı zamanda sanatın ve eğitimcilerin de niteliğini arttırmış olacaktır.

KAYNAKÇA

Aslan, E. (2001). Torrance Yaratıcı Düşünce Testi'nin Türkçe Versiyonu. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı 14, Sayfa: 19-40.

Aydın, E., Çakar, U. (2014). Ekogirişimcilik ve Yaratıcılık İlişkisi: Geri Dönüşüm Sektörü Üzerinde Bir Araştırma, Yönetim ve Ekonomi Cilt:21 Sayı:1 Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Manisa.

Bender, T. M. (2006). Resim-İş Eğitimi Öğrencilerinde Duygusal Zeka ve Yaratıcılık İlişkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Programı, İzmir.

Büyüköztürk, Ş. (2008). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Büyüköztürk, Ş. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Cenkseven, F. (2002). Ergenlerin Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Benlik İmajına Etkisi The Effects of Gender and Gender Roles on Adolescents' Self Images, Eğitim ve Bilim, Cilt 27, Sayı 125 (28-35).

Çiğerci, C. Z. (2006). Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Ergenlerde Benlik Saygısı, Başkalarının Algılaması ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkiler: Fen Lisesi ve Düz Lise Karşılaştırması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Davaslıgil, Ü. (1994). Yüksek Gizil Güce Sahip Lise Öğrencilerinin Yaratıcılıkları Üzerine Bir Deneysel Araştırma. Marmara üniversitesi. Atatürk Eğitim Fakültesi. Eğitim Bilimleri Dergisi. 6, İstanbul.

Duran, O. N., Tezer, E. (2009). Sanatsal Benlik Kavramının Benliğin Diğer Boyutları ile İlişkisi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XXII (1), 231-244.

Erdinç, G. (1995). İzmir İli Lise Öğrencilerinde Benlik İmajı- Başarı İlişkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

İnanç, B. (1989). Offer Öz-İmaj ve Edwards Kişisel Tercih Envanterleri Arasındaki İlişki-Bir Geçerlik Çalışması. O.D.T.Ü. İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1), 83-90.

Karasar, N. (2004). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler. Ankara: Nobel.

Offer, D., Ostrov, E. ve Howard, K. I. (1982). The Offer Self İmage Questionnaire for Adolescents: A Manual, 3rd Ed. Michael Reese Hospital, Chicago.

Özmen, D., DüNDAR, P.E., Çetinkaya, A.Ç., Taşkın, O. ve Özmen, E. (2008). Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk ve Umutsuzluk Düzeyini Etkileyen Etkenler, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 9, 8-15.

Sabancıoğulları, S. Doğan, S. (2012). Profesyonel Kimlik Gelişimi ve Hemşirelik, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi.

Savaşır, I., Şahin, N. H. (1997). Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler. Ankara: Türk Psikologlar Derneği yayınları.

Topoğlu, O. (2015). Eğitim Fakóltesinde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Adü Örneđi*, International Journal of Social Science, Number: 35, p. 371-383, Summer I.

Velioglu, S. (1978). Akıl Hastası ve Sanatçı, Yaşam Yayınları, İstanbul.

Yıldız, M. (2010). İlköğretim 2. Kademesinde Okuyan Aktif Satranç Sporcularının Yaratıcılık ve Çoklu Zeka Alanlarıyla Olan İlişkilerinin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Ankara.

<http://selimkerim.com/yaraticilikoduluesrefarmaganin.html> (15.05.2017).